

Warszawa, 24 maja 2016 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy
o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw**

(druk nr 179)

I. Cel i przedmiot ustawy

Podstawowym celem ustawy jest stworzenie Jednolitego Systemu Antyplagiatowego.

W myśl dodawanego do ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym art. 167c, odpowiedzialnym za prowadzenie Jednolitego Systemu Antyplagiatowego będzie minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego. System ten będzie współpracował z ogólnopolskim repozytorium pisemnych prac dyplomowych. Uczelnie będą korzystały z tego Systemu nieodpłatnie. Ustawodawca przewidział, iż minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego będzie mógł zlecić opracowanie Jednolitego Systemu Antyplagiatowego i administrowanie tym Systemem instytutowi badawczemu – nadzorowanemu przez ministra właściwego do spraw nauki – którego przedmiot działania jest ściśle związany ze świadczeniem usług w zakresie systemów informacyjnych. Zlecając te zadania minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego będzie musiał zapewnić środki finansowe na ten cel.

W ocenie projektodawców „wprowadzenie Jednolitego Systemu Antyplagiatowego, który zostanie udostępniony wszystkim uczelniom nieodpłatnie (w formie tzw. open-source), zapewni kompleksową obsługę antyplagiatową w systemie szkolnictwa wyższego”.

Ponadto ustawodawca zobowiązuje uczelnie do sprawdzania pisemnych prac dyplomowych przed egzaminem dyplomowym z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (art. 167a ust. 4 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, w nowym brzmieniu). Obowiązek ten będzie spoczywał na uczelniach począwszy od roku akademickiego 2018/2019 (art. 3 opiniowanej ustawy).

Powyższe rozwiązanie zastąpi obowiązek sprawdzania przez uczelnie prac dyplomowych z wykorzystaniem programów antyplagiatowych współpracujących z ogólnopolskim repozytorium pisemnych prac dyplomowych (art. 167a ust. 4 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, w dotychczasowym brzmieniu). Obowiązek ten wprowadzono od 1 października 2014 r., przy czym miał być on realizowany *de facto* od roku akademickiego 2015/2016.

Zmiana ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw zmierza do wydłużenia do 31 grudnia 2018 r. terminu wykonania przez rektorów obowiązku przekazania do ogólnopolskiego repozytorium pisemnych prac dyplomowych danych dotyczących prac dyplomowych, których obrona zakończona pozytywnym wynikiem odbyła się po dniu 30 września 2009 r. Ustawodawca eliminuje również z tej nowelizacji przepis przejściowy, który przewidywał, że obowiązek sprawdzania prac z wykorzystaniem programów antyplagiatowych współpracujących z ogólnopolskim repozytorium pisemnych prac dyplomowych nie dotyczy prac studentów, którzy w dniu 1 października 2014 r. studiowali na ostatnim roku studiów.

Ustawa wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 19. posiedzeniu w dniu 20 maja 2016 r. Projekt ustawy był przedłożeniem poselskim (druk sejmowy nr 433). Marszałek Sejmu skierował projekt do Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Komisja rozpatrzyła projekt na posiedzeniu w dniu 12 maja 2016 r. (sprawozdanie – druk sejmowy nr 504).

W trakcie prac nad projektem w Sejmie:

- 1) doprecyzowano, że opracowanie Jednolitego Systemu Antyplagiatowego oraz administrowanie tym Systemem może być zlecone wyłącznie instytutowi badawczemu, który jest nadzorowany przez ministra właściwego do spraw nauki, oraz którego przedmiot działania jest ściśle związany ze świadczeniem usług w zakresie systemów informacyjnych;
- 2) wydłużono do 31 grudnia 2018 r. termin wykonania przez rektorów obowiązku przekazania do ogólnopolskiego repozytorium pisemnych prac dyplomowych danych dotyczących prac dyplomowych, których obrona zakończona pozytywnym wynikiem

odbyła się po dniu 30 września 2009 r.; projekt zakładał, iż termin zostanie wydłużony do 31 grudnia 2017 r.;

- 3) skrócono okres *vacatio legis*; projekt zakładał, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Pozostałe zmiany w odniesieniu do projektu nie mają merytorycznego znaczenia.

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich – w swojej opinii – poparła projekt ustawy co do zasady. Wskazywane w opinii wątpliwości dotyczyły ograniczenia katalogu podmiotów, którym będzie można zlecić opracowanie Jednolitego Systemu Antyplagiatowego oraz administrowanie tym Systemem, a w następstwie wyłączenia możliwości zlecenia tych zadań uczelniom, ich konsorcjom oraz innym podmiotom. Podnoszono również, iż zbędnym ograniczeniem ustawowym będzie wymóg, aby ten sam podmiot organizował System i administrował nim.

W wyżej wymienionej opinii wskazywano także na konieczność sformułowania przepisu przejściowego, który umożliwi uczelniom dostosowanie regulaminów studiów do zmienionych przepisów.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Jakub Zabielski

Główny legislator